

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 245/2021-15

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duľu (sudca spravodajca) a zo sudcov Ladislava Duditša a Miroslava Duriša v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátkou JUDr. Kristínou Jošthovou, M. R. Štefánika 10, Žilina, proti postupu Okresného súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 32 C 19/2019 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 28. októbra 2020 domáha vyslovenia porušenia čl. 12 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, základného práva na rovnosť účastníkov v konaní podľa čl. 47 ods. 3 ústavy, základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov a vyjadrenie sa ku všetkým vykonaným dôkazom podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom Okresného súdu Žilina (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 32 C 19/2019 (ďalej aj „napadnuté konanie“). Sťažovateľ zároveň navrhuje, aby ústavný súd prikázal okresnému súdu konať v napadnutom konaní bez zbytočných prieťahov, priznal mu primerané finančné zadosťučinenie vo výške 10 000 eur a náhradu trov právneho zastúpenia.

2. Žalobou podanou na okresnom súde 26. februára 2019 a po pripustení zmeny jej petitu uznesením okresného súdu zo 7. januára 2020 (v spojení s opravným uznesením okresného súdu z 27. februára 2020) sa sťažovateľ domáha proti žalovanej [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „žalovaná“), zaplata sumy 108 210,61 eur s príslušenstvom. Konanie o podanej žalobe sťažovateľa je vedené okresným súdom pod sp. zn. 32 C 19/2019.

II.

Argumentácia sťažovateľa

3. Podanie ústavnej sťažnosti sťažovateľ odôvodnil tým, že „už v júni 2019 boli splnené podmienky na vydanie rozsudku pre zmeškania, resp. rozsudku pre uznanie nároku. Aj napriek splneným podmienkam, súd uvedeným spôsobom nepostupoval a ostal nečinný, čím v konaní spôsobil zbytočne prieťahy.“.

3.1. Sťažovateľ podal v apríli 2020 na okresnom súde sťažnosť na prieťahy v konaní a žiadal o nariadenie termínu pojednávania a postup v zmysle § 273 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“), teda vydanie rozsudku pre zmeškanie žalovanej. Vzhľadom na nespokojnosť s vybavením jeho sťažnosti na prieťahy v konaní sťažovateľ v júni 2020 podal na Krajskom súde v Žiline (ďalej len „krajský súd“) žiadosť o prešetrenie vybavenia svojej sťažnosti na prieťahy okresným súdom. V júli 2020 žiadal Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky o prešetrenie vybavenia svojej sťažnosti krajským súdom. Avšak ani jeden zo sťažovateľom oslovených subjektov nezistil pochybenia vedúce k prieťahom v konaní, a tým k porušeniu jeho práv postupom okresného súdu.

4. Splnenie zákonných podmienok na vydanie rozsudku pre zmeškanie žalovanej odôvodňuje sťažovateľ tým, že žalovaná nedodržala lehotu na podanie vyjadrenia k žalobe v zmysle petitu uznesenia z 28. mája 2019, ktorým jej okresný súd určil novú lehotu do 10. júna 2019. Zároveň podľa vyjadrenia sťažovateľa okresný súd vyzval žalovanú výzvou doručenou jej 14. júna 2019 na doručenie vyjadrenia k žalobe bez toho, aby opätovne požiadala o predĺženie lehoty. Vyjadrenie žalovanej sa podľa sťažovateľa v spise nenachádzalo ešte ani 14. júna 2019 a až 19. júna 2019 doručila žalovaná okresnému súdu plnomocenstvo na jej zastupovanie, avšak bez jej vyjadrenia k žalobe.

5. V ďalšej časti ústavnej sťažnosti poukazuje sťažovateľ na to, že „na 24.09.2020 bol konečne vytýčený termín pojednávania, avšak v záhlaví predvolania sa aj napriek pripusteniu žaloby ešte zo dňa 07.01.2020 pri predmete prejednávania veci nachádzala o zaplatenie 58.210,61 € a nie o zaplatenie 108,210,61 €. Dňa 07.09.2020 okresný súd uznesením č. k. 32C/19/2019 rozhodol, že [redacted] je vylúčená z prejednávania a rozhodovania veci v konaní vedenom na Okresnom súde Žilina pod sp. zn. 32C/19/2019, s odôvodnením, že dňa 02.09.2020 sa sudkyňa dozvedela od svojho manžela [redacted], že má záujem kúpiť nebytové priestory, ktoré sa nachádzajú v bytovom dome, ktorý je predmetom konania 32C/19/2019. Po doručení návrhu zmluvy dňa 02.09.2020 v mailovej forme a preverení vlastníckych vzťahov cez katasterportal.sk manžel sudkyne zistil, že ako predávajúci je v zmluve uvedený iný subjekt ako vlastník nehnuteľnosti, ktorý je uvedený v katastri nehnuteľností. Uvedené tvrdenie však spochybňuje samotný zápis na liste vlastníctva, na ktorom je zapísaná už dňa 02.09.2020 plomba v prospech manžela zákonnej sudkyne, z čoho nepochybne vyplýva, že o uvedenej skutočnosti spôsobilej na jej vylúčenie tak musela vedieť skôr, ako len 02.09.2020, a teda aj v tomto prípade, sa mohla dať vylúčiť z prejednávanej veci skôr, aby nová zákonná sudkyňa mohla mať dostatok času na preštudovanie, a nedochádzalo tak opätovne k zbytočným prieťahom. Navyše po určení novej zákonnej sudkyne, bol termín 24.09.2020 zrušený a nebol ani určený nový termín pojednávania. Podľa názoru

sťažovateľa, týmto postupom súdu opätovne dochádza k prietahom v konaní, kedy ani od februára 2019 nebolo doposiaľ vykonané žiadne pojednávanie vo veci, ani nebolo zo strany súdu vydané žiadne rozhodnutie v zmysle § 273 C.s.p. resp. § 282 C.s.p. “.

6. Sumarizujúc už uvedené sťažovateľ zastáva názor, že

(a) okresný súd v konaní „nedodržiava základné procesné pravidlá a zásady, vedenie sporu je zmätočné a nepredvídateľné. Súd nepostupuje rovnako k obom sporovým stranám, absolútne ignoruje procesný postup navrhovaný žalobcom (sťažovateľom, pozn.) v konaní“; (b) okresný súd dosiaľ nevykonal vo veci riadne pojednávanie na prerokovanie veci, neustále dochádza k rušeniu termínov pojednávania, čím dochádza k nezákonným a neodôvodneným prietahom v konaní; (c) prístup okresného súdu je nerovný medzi stranami sporu s priklonením sa na stranu žalovanej, čím porušuje právo na rovný prístup strán k spravodlivosti; (d) strany konania majú nerovný prístup k spravodlivosti tiež preto, lebo sťažovateľ v pozícii žalobcu „je obyčajný človek, ktorý je poberateľom len starobného dôchodku a žalovaný je veľká developerská spoločnosť, ktorá predáva jednotlivé byty nachádzajúce sa v bytovom dome, ktorý je vo vlastníctve žalovaného, a aj napriek tejto skutočnosti, že žalovaný postupne predajom bytov znižuje svoj majetok, že žalovaný žalobcov nárok do výšky 50.000 € nepovažuje za sporný, súd nenariadil na návrh žalobcu zabezpečovacie opatrenie v prospech žalobcu na majetok žalovaného, aby mohlo byť zabezpečené prípadné uspokojenie nároku žalobcu.“.

7. Sťažovateľ návrh na priznanie primeraného finančného zadosťučinenia v zásadnom odôvodnil tým, že „skoro dva roky sťažovateľ stále žije v právnej i majetkovej neistote (najmä finančnej tiesni, kedy žalovaný ako developerský gigant, nie súd, rozhoduje kedy mu jeho zákonný nárok vyplatí, a kedy nie), ktorý sa značne podpisuje na jeho zdraví. Skoro dva roky od začatia konania a viac rokov o podpise zmluvy so žalovaným, žalobca nemá ani pozemky, ktoré boli predmetom predaja ani odmenu za predaj - teda kúpnu cenu, a preto je jeho život značne limitovaný obmedzenými finančnými prostriedkami (suma 108 221,68 € je pre obyčajného človeka na dôchodku nepredstaviteľná suma), sťažovateľ žije len z predčasného starobného dôchodku a akékoľvek väčšie výdaje si vôbec nemôže dovoliť. Na zaplatenie akejkoľvek nutnej neplánovanej čiastky si musí požičiavať peniaze od príbuzných.“.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

8. Predmetom ústavnej sťažnosti je tvrdenie sťažovateľa o porušení ním označených práv postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 32 C 19/2019, keď o jeho žalobe nebolo zo strany okresného súdu (ne)právoplatne rozhodnuté, aj keď boli splnené zákonné podmienky na vydanie rozsudku pre zmeškanie žalovanej, resp. rozsudku pre uznanie nároku. Sťažovateľ hodnotí postup okresného súdu v napadnutom konaní ako nerovný medzi stranami sporu s priklonením sa na stranu žalovanej.

9. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je s účinnosťou od 1. marca 2019 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

K namietanému porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom okresného súdu v napadnutom konaní:

10. Ústavný súd poznamenáva, že medzi obsahom základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) niet zásadnejších rozdielov, a preto aj vzhľadom na skutočnosť, že ústavný súd vo svojej rozhodovacej činnosti rešpektuje judikatúru a vychádza z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k právu podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, možno ich namietané porušenie posudzovať v rámci predbežného prerokovania ústavnej sťažnosti spoločne (m. m. IV. ÚS 120/2018).

11. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu (IV. ÚS 205/03, IV. ÚS 225/05). Základnou povinnosťou súdu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník konania obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

12. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, IV. ÚS 99/07) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). V súlade s judikatúrou ESLP ústavný súd v rámci prvého kritéria prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02, IV. ÚS 187/07). Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj ústavnú sťažnosť sťažovateľa.

13. Ústavný súd v nadväznosti na uvedené poukazuje aj na rozhodovacu prax a judikatúru ESLP v obdobných veciach, podľa ktorej v civilných veciach dĺžka súdneho konania na jednom stupni v trvaní dvoch až troch rokov v závislosti od povahy veci nie je v rozpore s právom na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (napr. Humen proti Poľsku, rozsudok z 15. 10. 1999, body 58 a 69, Calvelli a Ciglio proti Taliansku, rozsudok zo 17. 1. 2002, body 64, 65 a 66).

14. Z uvedených východísk vychádzal ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti sťažovateľa v rámci označených práv.

15. Pokiaľ ide o kritérium právnej a faktickej zložitosti veci, predmetom napadnutého konania vedeného okresným súdom je rozhodovanie o priznaní peňažného plnenia, a to na základe kúpnej zmluvy uzavretej medzi sťažovateľom a žalovanou, predmetom ktorej bol predaj nehnuteľností vo vlastníctve sťažovateľa. Predmetnú vec po právnej aj skutkovej stránke možno označiť za takú, ktorá tvorí bežnú rozhodovacu agendu všeobecných súdov.

16. Správanie účastníka konania je druhým kritériom, ktoré sa uplatňuje pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred súdom došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd v správaní

sťažovateľa nezistil také skutočnosti, ktoré by opodstatňovali konštatovanie o ich vplyve na možný vznik zbytočných prietáhov v posudzovanom konaní.

17. Tretím hodnotiacim kritériom, uplatnením ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, bol postup samotného okresného súdu v napadnutom konaní. Sťažovateľ v odôvodnení ústavnej sťažnosti konštatoval, že okresný súd napriek splneným podmienkam na vydanie rozsudku pre zmeškanie žalovanej uvedeným spôsobom nepostupoval a „*ostal nečinný*“, a preto aj na to upriamil ústavný súd svoju pozornosť pri skúmaní priebehu napadnutého konania na okresnom súde.

18. Ústavný súd si preto na účel overenia opodstatnenosti sťažnostných námietok smerujúcich hlavne k nevydaniu rozsudku pre zmeškanie žalovanej, a tak spôsobujúcich prietáhy v konaní, vyžiadal spis okresného súdu sp. zn. 32 C 19/2019, z obsahu ktorého zistil nasledujúce skutočnosti: Dňa 26. februára 2019 bola okresnému súdu doručená žaloba, ktorou sa sťažovateľ proti žalovanej domáhal zaplata sumy 58 210,61 eur s príslušenstvom. Sťažovateľ, dôvodiac svojimi majetkovými pomermi, zároveň podal návrh na priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov v konaní v celom rozsahu. Vec sťažovateľa bola pridelená zákonnej sudkyňi JUDr. Marcele Dolníkovej Žabkovej.

Podaním doručeným okresnému súdu 14. marca 2019 sťažovateľ rozšíril žalobu o sumu 50 000 eur s príslušenstvom, t. j. od žalovanej sa domáhal zaplata sumy 108 210,61 eur s príslušenstvom.

Uznesením z 12. apríla 2019 okresný súd priznal sťažovateľovi oslobodenie od súdnych poplatkov v plnom rozsahu.

Okresný súd uznesením č. k. 32 C 19/2019-48 zo 14. mája 2019 vyzval žalovanú, aby sa v lehote 10 dní od doručenia tohto uznesenia k žalobe písomne vyjadrila a aby v prípade, ak uplatnený nárok v celom rozsahu neuzná, uviedla vo vyjadrení rozhodujúce skutočnosti na svoju obranu, pripojila listiny, na ktoré sa odvoláva, a označila dôkazy na preukázanie svojich tvrdení. Okresný súd žalovanú (okrem iného) poučil o tom, že ak bez vážneho dôvodu túto povinnosť nesplní, môže rozhodnúť o žalobe rozsudkom pre zmeškanie podľa § 273 CSP, a to aj bez nariadenia pojednávania. Predmetné uznesenie spolu s poučením o procesných právach a povinnostiach strán sporu a žalobou bolo žalovanej doručené 15. mája 2019 (pozri doručenkú na č. 1. 50a).

Žalovaná podaním z 24. mája 2019 odoslaným na poštovú prepravu toho istého dňa (pozri obálku pripojenú na č. 1. 51), t. j. v lehote určenej jej okresným súdom, požiadala o predĺženie lehoty na vyjadrenie s odôvodnením jej záujmu o prípravu komplexnej a kvalitnej odpovede a z dôvodu zmeny výkonu spôsobu advokácie od 1. júna 2019 advokátom, ktorého má záujem splnomocniť na jej zastupovanie v konaní.

Uznesením č. k. 32 C 19/2019-53 z 28. mája 2019 okresný súd určil žalovanej novú lehotu na podanie vyjadrenia do 10. júna 2019. Predmetné uznesenie bolo žalovanej doručené 29. mája 2019 (pozri doručenkú na č. 1. 56).

Dňa 10. júna 2019 bolo okresnému súdu elektronicky doručené vyjadrenie žalovanej k žalobe, a to prostredníctvom vyplneného formulára označeného ako „*Iné podanie (pre podanie k existujúcemu konaniu)*“, pozostávajúceho z piatich strán (pozri č. 1. 57 až 59). Na tretej strane formulára je v kolónke predmet návrhu uvedené „*Vyjadrenie žalovaného*“, v kolónke odôvodnenie návrhu „*Vážení súd, v prílohe tohto elektronického podania zasielame Vyjadrenie žalovaného k žalobe žalobcu zo dňa 26.02.2019*“ a v kolónke text rozhodnutia súdu (petit) „*Žalovaný navrhuje,*

aby Okresný súd Žilina žalobu v celom rozsahu zamietol a žalovanému priznal nárok na náhradu trov konania a trov právneho zastúpenia v rozsahu 100 %.“. Z ďalšej časti formulára vyplýva, že podanie obsahuje prílohy s označením 1 – „Vyjadrenie_TEXT“, 2 – „Plnomocenstvo“ a 3 až 41 – „Dôkazy_01 až 31“. Uvedené prílohy tvoria súčasť súdneho spisu na č. l. 60 až 126 (potvrdenie o odoslaní podania žalovanou na č. l. 127 a doručienka o prijatí podania s prílohami okresným súdom a overenia na č. l. 128 až 132).

Výzvou z 12. júna 2019 (č. l. 133) okresný súd vyzval žalovanú, aby v lehote 10 dní od jej doručenia doložila „originál plnomocenstva, príp. overenú fotokópiu plnej moci, resp. plnú moc ako elektronický dokument, ktorý vznikol zaručenou konverziou s pripojenou osvedčovacou doložkou, ...nakoľko plnomocenstvo, ktoré bolo súčasťou podania doručeného tunajšiemu súdu dňa 10.06.2019 neobsahovalo osvedčovaciu doložku.“. Výzva bola žalovanej doručená 14. júna 2019 (pozri doručienku na č. l. 135).

Dňa 19. júna 2019 bolo okresnému súdu elektronicky doručené podanie žalovanej prostredníctvom vyplneného formulára označeného ako „Iné podanie (pre podanie k existujúcemu konaniu)“, pozostávajúceho zo štyroch strán (pozri č. l. 136 až 137). Na tretej strane formulára je v kolónke predmet návrhu uvedené „Vyjadrenie žalovaného“, v kolónke odôvodnenie návrhu „Váženy súd, v prílohe tohto elektronického podania zasielam Plnomocenstvo v príslušnom formát. S pozdravom“ a v kolónke text rozhodnutia súdu (petit) „Žalovaný navrhuje, aby Okresný súd Žilina žalobu v celom rozsahu zamietol a žalovanému priznal nárok na náhradu trov konania a trov právneho zastúpenia v rozsahu 100 %.“. Z ďalšej časti formulára vyplýva, že podanie obsahuje prílohu s označením 1 – „Plnomocenstvo“, ktoré je zažurnalizované na č. l. 138 spolu s osvedčovacou doložkou na č. l. 139 (potvrdenie o odoslaní podania žalovanou na č. l. 140 a doručienka o prijatí podania s prílohou okresným súdom a overenia na č. l. 141 až 142).

Okresný súd uznesením č. k. 32 C 19/2019-143 z 23. júla 2019 vyzval sťažovateľa, aby sa v lehote 10 dní od doručenia tohto uznesenia k vyjadreniu žalovanej doručenému súdu 19. júna 2019 písomne vyjadril a aby uviedol ďalšie skutočnosti a označil dôkazy na preukázanie svojich tvrdení. Predmetné uznesenie spolu s vyjadrením žalovanej k podanej žalobe bolo sťažovateľovi doručené 2. augusta 2019 (pozri doručienku na č. l. 145).

Z úradného záznamu okresného súdu zo 7. augusta 2019 vyplýva, že sťažovateľ nahliadal do súdneho spisu a požiadal o vyhotovenie fotokópií, a to č. l. 48, 51, 53 až 64, 73, 114, 117, 133, 134 a 143 (pozri č. l. 146).

Následne 12. augusta 2019 doručil sťažovateľ osobne okresnému súdu vyjadrenie k výzve súdu z 23. júla 2019 s prílohami (pozri č. l. 147 až 172).

18.1. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti okresnému súdu vytýka, že konal prietáhovo, keď za splnenia zákonných predpokladov nevydal vo veci rozsudok pre zmeškanie žalovanej. Ako však z už uvedeného vyplýva, argumentácia sťažovateľa o procesnej pasivite žalovanej v konaní majúcej sa prejavíť tým, že si neplnila základné povinnosti sporovej strany, neobstojí. K výmene vyjadrení medzi stranami sporu došlo v medziach, ktoré predpisuje zákon. Zo súdneho spisu preukázateľne vyplýva, že vyjadrenie žalovanej k žalobe bolo doručené okresnému súdu 10. júna 2019 a následnou výzvou boli už len odstraňované nedostatky plnomocenstva. Z podania doručeného okresnému súdu 19. júna je zrejme (z kolónky „Odôvodnenie návrhu“), že jeho obsahom bolo len doplnenie plnomocenstva v zákonom požadovanej forme, aj keď sa sťažovateľovi mohlo javiť, že ide o vyjadrenie žalovanej, čo však vyplývalo len z kolónky „Predmetu návrhu“. Okresný súd

pravdepodobne nedopatrením v uznesení z 23. júla 2019, ktorým vyzýval sťažovateľa na vyjadrenie sa k vyjadreniu žalovanej, uviedol nesprávne dátum jeho doručenia 19. júna 2019 (namiesto 10. júna 2019). Uvedené potvrdzuje aj výzva z 12. júna 2019, keď okresný súd vyzýval žalovanú na predloženie riadneho plnomocenstva, keď v nej konštatoval: „... *nakoľko plnomocenstvo, ktoré bolo súčasťou podania doručeného tunajšiemu súdu dňa 10.06.2019 neobsahovalo osvedčovaciu doložku.*“.

19. Z námietky sťažovateľa, že aj po pripustení zmeny žaloby okresným súdom, a to uznesením zo 7. januára 2020, bolo v predvolaní na pojednávanie majúce sa konať 24. septembra 2020 ako predmet konania uvedené zaplatenie sumy 58 210,61 eur, a nie zaplatenie sumy 108 210, 61 eur, ústavnému súdu nie je jasné, ako uvedená skutočnosť mala, resp. mohla mať vplyv na prieťahy spôsobené okresným súdom v napadnutom konaní.

20. A napokon ani v argumentácii sťažovateľa spochybňujúcej postup okresného súdu pri rozhodovaní o vylúčení zákonnej sudkyne z prejednávania a rozhodovania vo veci sťažovateľa niet podľa názoru ústavného súdu žiadnej spojitosti medzi týmto postupom okresného súdu a namietaným porušením základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

21. V napadnutom konaní okresný súd konal plynulo, bez prieťahov. Na samotnú dĺžku napadnutého konania mala vplyv aj epidemiologická situácia súvisiaca s ochorením COVID-19 (obmedzujúca okresný súd aj v nariadení pojednávani), avšak uvedenú okolnosť nie je možné pričítať na ťarchu ani okresnému súdu, ani stranám sporu. Nemožno opomenúť ani skutočnosť, že sťažovateľ v priebehu konania podal niekoľko návrhov na nariadenie neodkladného opatrenia, resp. zabezpečovacieho opatrenia, o ktorých rozhodoval okresný súd uznesením zo 14. júla 2020 (návrh sťažovateľa na nariadenie neodkladného opatrenia zamietol), uznesením z 31. augusta 2020 (návrh sťažovateľa na nariadenie zabezpečovacieho opatrenia a návrh na nariadenie alternatívneho neodkladného opatrenia zamietol), uznesením z 2. októbra 2020 (návrh sťažovateľa na nariadenie zabezpečovacieho opatrenia zamietol). A napokon uznesením zo 17. decembra 2020 okresný súd návrh sťažovateľa na nariadenie zabezpečovacieho opatrenia zamietol, proti čomu sa sťažovateľ odvolal a krajský súd uznesením z 23. marca 2021 zmenil uznesenie okresného súdu tak, že zabezpečovacie opatrenie nariadil a zriadil záložné právo k nehnuteľnostiam v prospech sťažovateľa.

22. Podľa judikatúry ústavného súdu dôvodom na odmietnutie ústavnej sťažnosti pre jej zjavnú neopodstatnenosť je aj absencia zistenia možnosti vysloviť porušenie označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (II. ÚS 70/00, I. ÚS 117/05, I. ÚS 225/05, II. ÚS 272/06). Ústavný súd už vo svojich predchádzajúcich rozhodnutiach tiež vyslovil, že zjavná neopodstatnenosť ústavnej sťažnosti namietajúcej porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (čl. 6 ods. 1 dohovoru) môže vyplývať aj z toho, že porušenie tohto základného práva sa namieta v takom konaní pred všeobecným súdom, ktoré z hľadiska jeho druhu a povahy netrvá tak dlho, aby sa dalo uvažovať o zbytočných prieťahoch (napr. IV. ÚS 343/04, III. ÚS 59/05, I. ÚS 455/2014).

23. Ústavný súd po komplexom posúdení všetkých okolností daného prípadu z hľadiska predmetu konania, správania sťažovateľa a postupu okresného súdu, zohľadňujúc doterajšiu celkovú dĺžku

napadnutého konania na okresnom súde, a to dva roky a tri mesiace, zohľadňujúc objektívnu nemožnosť nariadiť pojednávanie v súvislosti s opatreniami súvisiacimi s koronavírusom, konštatuje, že doterajší postup okresného súdu v napadnutom konaní nevykazuje také ústavne relevantné nedostatky, na základe ktorých by po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie mohol reálne dospieť k záveru, že doterajším postupom okresného súdu došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

24. S poukazom na uvedené ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa v tejto časti pri jej predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

K namietanému porušeniu čl. 12 ods. 1 ústavy, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, základného práva na rovnosť účastníkov v konaní podľa čl. 47 ods. 3 ústavy a základného práva vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom okresného súdu v napadnutom konaní:

25. Sťažovateľ namieta, že okresný súd nevydal v jeho veci rozsudok pre zmeškanie žalovanej, v dôsledku čoho hodnotí tento jeho postup nerešpektujúci zákonné ustanovenia ako nerovný medzi stranami sporu s priklonením sa na stranu žalovanej, a preto sa dožaduje vyslovenia porušenia svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3 a čl. 48 ods. 2 (vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom) ústavy a porušenia čl. 12 ods. 1 ústavy.

26. V nadväznosti na uvedené ústavný súd uvádza, že podľa stabilnej judikatúry ústavného súdu k porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy by došlo vtedy, ak by komukoľvek bola odmietnutá možnosť domáhať sa svojho práva na nezávislom a nestrannom súde, predovšetkým ak by všeobecný súd odmietol konať a rozhodovať o podanom návrhu fyzickej osoby alebo právnickej osoby (m. m. II. ÚS 8/01). To však neznamená, že súd musí sťažovateľovi jeho právo priznať, resp. vydať rozhodnutie, ktorého sa domáha.

27. Ak sťažovateľ namieta porušenie čl. 46 ods. 1 ústavy, ústavný súd predovšetkým zdôrazňuje, že jeho ingerencia do výkonu právomoci všeobecných súdov je opodstatnená len v prípade nezlučiteľnosti ich rozhodnutí a postupov, ktoré ich vydaniu predchádzali, s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou (m. m. I. ÚS 74/02, IV. ÚS 164/04, IV. ÚS 216/05).

28. «Rozsudok pre zmeškanie predstavuje osobitný druh súdneho rozhodnutia, ktorý predstavuje následok procesnej pasivity procesných strán v sporovom konaní... Skutkovým základom kontumačného rozsudku je žalobcom tvrdený skutkový stav – kontumačne sa vyhovie žalobcom tvrdenému nároku. Zákon výslovne nezdôrazňuje, či sa môže takto postupovať aj vtedy, ak žaloba trpí takými vadami, ktoré odôvodňujú ustáliť, že tvrdenia žalobcu nie sú dostatočne presvedčivé alebo sú dokonca rozporné – skrátka že za „normálnych okolností“ by mal žalobca v procese dokazovania problém spor procesne ustáť (vyhrať). Všetky tieto situácie pokrýva výraz „súd môže“ v hypotéze komentovaného ustanovenia; súd má teda možnosť zvážiť, či kontumačný rozsudok v tejto fáze (bez návrhu žalobcu a bez nariadenia pojednávania) vydá alebo bude v konaní pokračovať. Vo fáze pojednávania, ak žalobca za splnenia prezumovaných podmienok (§ 274) vydanie kontumačného rozsudku navrhne, súd možnosť takejto úvahy nemá a je povinný

nasledovať prejav dispozičného princípu a žalobe kontumačným rozsudkom vyhovieť... Vydanie rozsudku pre zmeškanie podľa tohto ustanovenia Civilného sporového poriadku tak pojmovo predpokladá, že postup podľa § 167 CSP bol dodržaný a žalovaný si tam uvedené povinnosti splnil – inak by súd kontumačným rozsudkom spravidla rozhodol už v tejto fáze konania (porovnaj komentár k § 273 CSP). Výnimočne však je možné aj to, že súd napriek nesplneniu povinností žalovaného podľa § 167 nevydá kontumačný rozsudok už vo fáze doručovania žaloby a nariadi pojednávanie. V takom prípade je však na procesnej ostražitosti žalobcu, aby navrhol vydanie kontumačného rozsudku pri splnení podmienok podľa § 274 CSP – bez procesnej iniciatívy žalobcu nemožno k vydaniu tohto rozsudku prikrčiť. Súd nie je oprávnený žalobcu o tejto možnosti poučiť, lebo by tým neprímerane znevýhodnil jednu sporovú stranu (žalovaného) suplovaním aktivity druhej sporovej strany a porušil by tým princíp rovnosti zbraní (k tomu porovnaj článok 6 a 9 CSP)...» (ŠTEVČEK, M., FICOVÁ, S., BARICOVÁ, J., MESIARKINOVÁ, S., BAJÁNKOVÁ, J., TOMAŠOVIČ, M. a kol. *Civilný sporový poriadok. Komentár*. Praha : C. H. Beck, 2016. s. 1001 až 1004.).

29. Ak konajúca sudkyňa dospela k záveru, že vo veci sťažovateľa nepovažuje za splnené zákonné podmienky, resp. nedospela k riešeniu vydaním rozsudku pre zmeškanie (čo zákon ponecháva na zváženie súdu), nemožno takýto postup považovať za porušujúci označené práva sťažovateľa. Skutočnosť, že sa sťažovateľ s postupom okresného súdu nestotožňuje, považujúc postup okresného súdu voči nemu za nespravodlivý, však sama osebe nepostačuje na prijatie záveru o porušení ním označených práv. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (m. m. II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, I. ÚS 204/2010) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a s právnym názorom účastníkov konania vrátane ich dôvodov a námietok.

30. Do obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (resp. práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) nepatrí právo sporovej strany dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (I. ÚS 97/97), resp. toho, aby súdy preberali alebo sa riadili výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov, ktoré sporová strana predkladá (II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03, IV. ÚS 340/04, III. ÚS 284/08).

31. Ústavný súd preto dospel k záveru, že v danom prípade niet žiadnej spojitosti medzi napadnutým postupom okresného súdu a namietaným porušením základných práv podľa čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3 a čl. 48 ods. 2 (právo na súdnu ochranu, rovnosť účastníkov a právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom) ústavy, preto ústavnú sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde pre jej zjavnú neopodstatnenosť.

32. Vo vzťahu k sťažovateľom označenému čl. 12 ods. 1 ústavy (rovnosť v dôstojnosti a právach a nedotknuteľnosť základných práv) ústavný súd konštatuje, že tento má charakter právnych princípov/zásad, ktoré vyjadrujú podstatu základných práv ako prirodzených práv človeka a majú univerzálny charakter. Patria k ústavným direktívam adresovaným predovšetkým orgánom pôsobiacim v normotvornej činnosti všetkých stupňov (II. ÚS 123/02, IV. ÚS 150/03) a vyslovenie ich porušenia je viazané na vyslovenie porušenia základného práva, k čomu však v uvedenom prípade nedošlo. Vzhľadom na uvedené ústavný súd podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde odmieta sťažovateľom podanú ústavnú sťažnosť aj v tejto časti ako zjavne neopodstatnenú.

33. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako celok, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľa v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. mája 2021

Libor Duľa
predseda senátu